

О.С. Пономарьов // Вища освіта України. – 2006. – № 1. – С. 7–12.
6. Подимова Л.С. Підготовка вчителя до інноваційної діяльності як механізм оновлення педагогічної освіти в умовах реалізації Болонського процесу // Педагогічна освіта і наука. 2011. № 8. – С. 33–38.
7. Прічінін А.Е. Інноваційна освіта: підстави принципу невизначеності // Освіта і наука. 2011. № 5 (84). – С. 29–37. 8. Фельдштейн Д.І. Проблеми якості психолого-педагогічних дисертаційних досліджень та їх відповідність сучасним науковим знанням і потребам суспільства // Освіта і наука. 2011. № 5 (84). – С. 3–27.

*Осипова С. К.
НТУ «ХПІ»*

КОМПЛЕКСНЕ ДИПЛОМНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ЯК ОДИН З АСПЕКТІВ ПРАКТИЧНО-СПРЯМОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ

В статті розглянуті питання якості освіти, проблеми практичної спрямованості підготовки фахівців. Представлено досвід реального комплексного дипломного проектування в НТУ «ХПІ».

Ключові слова: комплексне дипломне проектування, фахівець, якість освіти, компетентність, практична спрямованість.

В статье рассмотрены вопросы качества образования, проблемы практической направленности подготовки специалистов. Представлен опыт реального комплексного дипломного проектирования в НТУ «ХПИ».

Ключевые слова: комплексное дипломного проектирования, специалист, качество образования, компетентность, практическая направленность.

The questions of the quality of education, the problem of the practical orientation of training are given. Experience of real diploma projects are presented.

Keywords: integrated real diploma, speacialist, quality of education competence, practical orientation.

Одним із пріоритетів розвитку згідно до положення державної національної програми «Освіта України XXI століття» визначено інтег-

рацію української освіти в європейський і світовий простір. Важливість цього процесу обумовлена посиленням світової глобалізації, яка охоплює не тільки економічні, але й соціальні сфери життя. Успішне існування в таких умовах можливе лише людині, яка на достатньому рівні володіє професійною та соціальною компетентністю, здатна адаптуватись в нових умовах та вчитись протягом всього життя. Тож суттєвого значення набуває проблема підвищення якості вищої освіти, у тому числі і економічної освіти, та орієнтація на конкурентоспроможної особистості.

Однією з причин зниження рівня економічної освіти в Україні за останні роки є не достатня орієнтація на практичну складову освітнього процесу. В даний час існує так званий розрив між реаліями економічного життя підприємств і економічними в більшості теоретичними знаннями у вищій школі. Від сучасного випускника вищої школи вимагається якість, здібності, які дозволять йому розв'язувати життєві проблеми, презентувати себе на ринку праці і успішно реалізовувати себе як особистість на роботі та суспільстві. Від того, як молодий спеціаліст зможе застосувати свої знання, наскільки він компетентний, залежить його майбутнє. Тому сучасному студенту необхідно мати і конкретні практичні знання, уміння та навички, які дозволять йому швидко адаптуватись на реальному підприємстві.

Таким чином, для розв'язання проблеми практичної спрямованості підготовки фахівців економічної сфери на кафедрі «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності та фінанси» НТУ «ХПИ» застосовується комплексне (колективне) реальне дипломне проектування для студентів старших курсів під керівництвом проф. Міщенко В.А., проф. Лернера Ю.І., ас. Осипової С.К. Суть комплексного дипломного проектування полягає в спільності основної задачі та у самостійному індивідуальному розв'язанні кожним студентом-дипломником своїх часткових задач, які складають у сукупності і у взаємозв'язку одну загальну задачу. Комплексні дипломні проекти присвячуються розробці декількох взаємозалежних задач, об'єднаних єдиною метою. При цьому можливі об'єднання двох і більше дипломних проектів. На нашій кафедрі в минулому навчальному році було захищено три комплексних диплома, до складу кожного з них входило по чотири студента-виконавця з різних груп 4 та 5 курсів. Найважливіша вимога до сучасного проекту – його реальність. Комплексні дипломні роботи на нашій кафедрі вико-

нувались по реальним завданням на базі діючих банківських установ, де студенти проходили стажування.

Ефективність заключного етапу вузівської освіти відіграє важливу роль у професійному становленні майбутніх фахівців. Комплексне проектування покликане інтенсифікувати процес навчання і виробити такі методи студентської творчості, які дозволили б наблизити випускників до вирішення реальних задач і одночасно розширити їх знання з питань організації, управління та економіки, прищепити навички роботи в колективі. Комплексний проект дає можливість дають можливість глибше зрозуміти структуру і взаємозв'язки роботи всього підприємства, а також врахувати роль і питання соціального розвитку колективу. Він вирішує реальні завдання і запити ринку.

В процесі дипломного проектування вирішуються в комплексі такі основні завдання: розширення, систематизація та закріплення теоретичних знань студента і застосування цих знань для вирішення конкретних наукових, технічних, організаційних та соціально-економічних завдань; розвиток і закріплення навичок ведення самостійної роботи, творчості та оволодіння методикою теоретико-експериментального дослідження при вирішенні розробляються в дипломному проекті проблем і питань; з'ясування професійної підготовленості студента до самостійної роботи в умовах сучасного ринку, що розвивається на основі науково-технічного прогресу; визначення ступеня соціальної та психологічної підготовленості молодого фахівця до діяльності з організації та управління трудовим колективом, вміння проводити в життя прийняті рішення.

Виконання комплексних дипломних робіт вимагає особливо вимагає постійної взаємодії керівника і студентів на основі співробітництва високого професіоналізму викладачів вищих навчальних закладів. Одним із завдань керівника комплексного проекту полягає у забезпеченні узгодженої роботи всього колективу дипломників. При реалізації реального проектування на нашій кафедрі у кожній групі студентів-виконавців, окрім наукових керівників, були консультант з методології, консультант щодо застосування математичних методів і консультант з банківської діяльності – представники реальних банківських структур, що дозволило студентам виконати дипломні роботи на високому якісному рівні.

За одним з виконаних студентами на нашій кафедрі комплексних реальних дипломних проектів керівниками, консультантами та студента-

ми-виконавцями була написана й опублікована монографія «Формування та використання резервів банківськими структурами України» (автори В.А. Міщенко, Ю.І. Лернер, С.К. Осипова, О.Б. Білоцерківській). Крім того, за результатами дипломних комплексних проєктів, що виконуються в поточному році, планується опублікування двох монографій за участю студентів.

Практика виконання дипломних комплексних проєктів продиктувала необхідність розробки нових методик виконання проєктів. Одною з характерних особливостей цих технологій є створення умови співпраці, взаємодії між рівноправними партнерами, якими є студенти, викладачі – наукові керівники, консультанти за фахом та представники реального сектору економіки.

Застосування комплексного реального дипломного проєктування у навчальному процесі вищих навчальних закладів дозволяє значною мірою наблизитися до вирішення проблеми формування практично спрямованих майбутніх фахівців, здатних ефективно відповідати потребам сучасного ринку, який постійно реагує на кардинальні зміни, яких зазнає сьогодні Україна та європейський і світовий простір.

Список літератури: 1. О.Г. Романовський, О.С. Пономарьов. Формування психологічної готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності Харків 2011. 2. Ю.И. Лернер Повышение качества высшего экономического образования в Украине – Харьков 2014. 3. Закон України «Про освіту». 4. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття).

*Панченко О. І.
НТУ «ХП»*

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-МЕХАНІКІВ

Актуальність та доцільність дослідження. Актуальність вивчення проблеми професійної підготовки фахівців у вищій школі зумовлена зростаючими вимогами до майбутнього фахівця. За сучасною парадигмою освіти майбутній інженер-механік потребує не тільки висо-